



N<sup>o</sup>. 14.

Seftdeenâ, 6. (18.) April

1874.

Mafsa par gabdu: Raħjas weefis 1 rubl., pašies nauda 60 lap.

**R a h d i t a j s.**

Cełſcheemes ſinnas: No Riħgas: lebbus-iſeeſhana, — paħr uſ-tuptyſcheem, — paħr Luttera draudſu nabbagu loħpſchanu. No Teħr-pattis: gabda ſweħiti. No Jaun-Swirlankas: paħr turreenes ſtoħlas eerifti. No Leel-Ēeres: paħr naudas glabbaschanu. No Īggauņijas: willa nofaufſhana. No Peħterburgas: Paħr uſruunafſchanu Ħarp Ħarra-wiħreem. No Someras: paħr dahwanahm.

Aħrſemmes ſinnas: No Waħzijas: paħr Ħarra-wiħru ĩkkumu. No Ħranzijas: Ħabus neekus awiſes iſpaufſch, — „Ħarijas beħrni.“ No Rohmas: pahweſta duſmoſchanahs. No Riħi-Īndijas: paħr babdu. No Amerilas: fa-augufſchee dwiħnu pahris.

Saunalahs ſinnas.

Ħreewijas andeles ſottes leetâ. Stohlas leetâ. Riħgas Ħatweeſchu ĩabdarriſchanas beedribas reħfinu pahreħtais.

Peeliffumâ. Wezžais Ħreewineekis. Graudi un ſeedi.

**Cełſcheemes ſinnas.**

**No Riħgas.** Lebbus-iſeeſhana pee mums ĩħħs ar Merz mehneſi pabeidſahs, un ĵil ſinnam, bes Ħahdas ſħahdes; Ľuggi papilnam ſanahluſchi; ĵer-rejam, Ħa Ħad til uħdens dauds maſ noħritiħs, arri ploħſta-tiltu ĩħs.

— Uſ paſcheem leeldeenas ſweħtkeem no Berli-nes tē atnahĵa Salamonſka ſkunſtes-ĵahneeku beedri un pa leeldeenahm ſawas ſkunſtes raħdija. Ľaikam gan tē palis uſ ilgaku ĩaitu.

**No Riħgas.** Ħad weenadi ween no ſemnee-keem teel ſchejenes teeſahm peen-ſtas Ħahdas ſuħſi-ħas, Ħa winni ar ſawahm prezħehm uſ Riħgu nah-ħdami, aħrupuſ' piłſſeħtas teekoħt Ħroħgōs un uſ ĵekka no uſtuptyſcheem pahrrunnati ſawas prezħes winneem pahroħt; beħ Ħad prezħes ĩkrauħoħt, Ħad ar maħfu teekoħt peeħraħpti, — Ħad taħeħt Riħgas

bruggu-teeſa ĵaur gubernijas awiſehm ĩslaiduſe pa-ſluddinaſchanu, ar Ħo teem, Ħas ſawas prezħes un ĩħpaſchi ĩnnas un ĩnnu-ſeħles uſ piłſſeħtu weħd pahroħſchanai, ĵeeſchi paħoħdina, aħrupuſ' piłſſeħ-tas ne-eelaiſteeſ ar teem uſpiħreĵeem, Ħas tur Ħroħ-gōs uſ winneem gaida. Paĵaſtu wezžateem ĩrr uſboħts, ſeħo peeħoħdinaſchanu ſawu paĵaſtu Ħaudim ſinnamu darriħt.

**No Riħgas.** Riħgas Ħomiteĵa, Ħas gabda par ſchejenes ewangelifſku draudſchu nabbageem, ĩslaiduſe ſinnas paħr ſawu darbu paĵaħĵuſchâ 1873ſchâ g. ſchahs ſinnas drikketas maſâ graħmatinâ, Ħam wirſraħſtis: „Ħinnas paħr Luttera draudſu nabbagu-loħpſchanu 1873 gabdâ.“ Īs ſchahm ſinnahm ĩħ-ſumâ tē ĵriħbam Ħo peeminneħt. Sw. Peħtera draudſe pa mehneſchu dahwanahm pabalſtiĵa 140 nabbagus ar 1268 r. 60 Ħ. Dohmas draudſe pa mehneſcheem 8 familijas un 32 atraiħnes, ar 40 beħrneem un pa weenai reiſai 3 familijas un 7 atraiħnes pabal-ſtiĵa ar 1291 rubl. 45 Ħap. Sw. Ĵahna draudſe peħĵ Ħaħrtas 110 nabbageem ĩſballiĵa 676 r. 50 Ħ. un pa reiſahm 120 r. 45 Ħ. Sw. Ħerdrutes draudſe 52 wiſſwairal bes atſpaida buħdamahm atraiħnehm ĩſballiĵa 763 r. 34 Ħ. Ĵeſus draudſe ſawus nab-bagus pabalſtiĵa ar 974 r. 67 Ħ. Maħrtina draudſe ĩſballiĵa 360 r. 1 Ħ., proħti pa nolikteem ĩaikeem 58 un pa weenai reiſai 5 nabbageem. Ĵriħſweeni-ħas draudſe 27 nabbageem pa nolikteem ĩaikeem, 13 nabħ. pa waiĵadſigeem briħſcheem un 18 nabħ. pa weenai reiſai ĩſballiĵa 99 r. 75 Ħ. — Ħomiteĵa pa-wiſſam eeneħmuſe 9420 rub., 38 Ħap. un ĩſderuſe 6628 rub. 79 Ħap.

**No Lehrpattes.** 26tas Merza deenas walfarâ „Wannemuines“ beedribas sahle tiffa noturreti peemiannas-swehtki, tai preefsch 55 gaddeem schai deenâ notiffuschai Widsemneeku brijwlaifchanai par peemiannu. 100 zilweki bij fapulzejuschees us gohdamaltiti un tas walfars tiffa jauki pawaddihts. Wisspirms beedribas preefschneeks, Iggauu awises redaktehrs Samsens runnaja pahr schahs deenas wehrtibu, falihdsinadams winnus laikus ar taggadejeem un aizrabdiya us teem kawelkeem, kas wehl effoht zekâ un kawejohht to brijwibu lâ waijag leetâ list; tad usflubbinaja, lai pa to weenigi riktigo zekku eedami luhfajohht tohs kawelkus uswarreht un tas notiffchoht, kad gahdaschoht pahr kauschu mahzibu. Tad wisspirms augstu laimi wehleja augstam Keiseram, zitteem fungeem, lâ beedribas preefschneekeem, brijwibai un teem wihreem, kas ar wahrdeem un darbeem palihdsejuschi Keiseram Alekxanderam I. to dsimtbuhfchanu nozelt, — lâ arri Igganu teäterim. Wissas schahs laimes wehlechanas israhdiya, zit meerigi un gohdigi schee laudis apnehmuschees fawu zekku us preefschu staigahht un lâ zerribas pilni winni us preefschdeenam flattahs. Kaut jel arri zittas weetâs schi wehra-leekama deena tiftu swinneta us schahdu wihfi, fur zits zittu pasflubbina un wiffi lohpa apnemmahs dsihtees pehz ta mehrka, kas wisseem par labbu un neweenam naw par peedausfchannu.

**No Jan-Swirlankas** „Balt. wehstnekm“ raksta tâ: Mubhu us labbahm zerribahm dibbinata pagasta-flohla pastahw fawâ glihtumâ un isdohd labpatihlamus augtus. Schinni flohlâ irr eerilte-tas diwas klaffes: weena Latweeschu un Kreewu un ohtra Wahzu un Kreewu wallodas. Pee winnas strahda 3 teizami flohlotaji, Th. Bekmann, G. Schumann un P. Steppermann. 22trâ Merzi noturreja efamenu, us lo Sallgalles mahzitajs G. W. Conradi, behrnu wezzaki un zitti draudses lohzehti bij fapulzejuschees. Bij preels redseht tohs darbus, lo trihs weikli flohlotaji par gohdam wad-dijuschu. Wezzatajs flohlotajs Th. Bekmann k. jautaja flohlenus papreefsch wahziflâ un pehz tam ohtru klaffi latwifflâ wallodâ is katkifma un geografijas; ohtrais flohlotajs G. Schumann k. tâpat pirmo klaffi wahziflâ un ohtru latwifflâ wallodâ par bihbeles stahsteem, reformaziju, rehkinaschanu, dabbas-stahsteem, Kursemmes stahsteem un gramatifu un treschais flohlotajs P. Steppermann k. pafaules stahstus un Kreewu wallodu. Flohlu bij pawiffam 170. Pehz efames ilweens dabbuja zensures, lâ isturrejees. Mahzibas bij smeltas is baggateem awoteem un pasneegtas ar dewigahm rohkahm — no ta fapulzejuschees weefi bij pilnigi pahreleezinati.

**No Leel-Geres.** Latweeschu awises lassam schahdu sinu, kas isgahjuscha mehnesi notiffuse: Netahht no muifchas, kahdâs mahjâs dsihwo biffet-

neeks, kas bij few eekrahjis kahdus 180 r. naudas negribbeja no ta ne dsirdeht, kad tam padohmu dewa, to naudu noguldihht us intressehm, fur tad nebuhtu ne no sagteem jabihstahs, neds arri la ugguns to pohstihu, bet fur ifgaddâ wairojahs. Wiasch mahzeja atteikt: „Es lai eemu atdohht pilsehtas Wahzeescheem! to gan nedarrifchu.“ Palikka arr pee fawas nodohmas. Nefenn kahdu deen' wihrs eestreen istabâ brehkdams, la winna nauda pagallam. To no sagteem bihdamees, bij fawu naudu eepallajis wezzâ bundulâ un to ar papihru apsectu eelizzis flehti appalsch grihdas. Lai zitti to weetu nepamannitu, wiasch labbu laiku nebij gahjis to naudu apraudsiht; un kad nu beidsiht gahja, tad atrabba, la schurkas un pelles bij papihra naudas gabbalus smalkôs miltôs faehduschas un wiffas druskas isnessajuschas, tâ, la neweenu luppataiu neusgahja, kas buhtu pirksta leelumâ weffels. Tas lai irr atkal par mahzibu wisseem tahdeem, kas ais leekas gudribas neglabba fawu naudu tur, fur ta newarr pasust, bet fur wehl wairumâ eet.

**No Iggannijas.** Felt pagastâ, Affako mahjâ netahht no leelzekâ tai nakti no 10ta us 11ta Merz kahds wilks eedrohschinajahs eelihht juhlu-kuhti, kas ar dsihwojamu mahju un stakkeem sem weena jumta un tur fatwehris weenu fwenu-mahiti, to steepa no kuhis fehtâ. Gan jau warr dohmahht, la tahds darbs nenotiffa bes fawa trohlfua un tadeht abbi ustizzamee mahjas-fargi, diwi nadsigi lohpu-sunni peesteidsahs klahht un fanehma to drohscho laupitaju fawâ warrâ. Kamehr schee nu wilku turreja zeet, la tas ne pafusteht newarreja, tamehr aiskaitinata fwenu-mahite laupitajam pahrplesfa wehderu un fahka winna eefschas wandiht. Pa tam arri mahjas laudis bij mohduschees, peesteidsahs un ar run-gahm to neganto laupitaju pagallam nofitta.

**No Wehterburgas.** Ka jau sinnam, lihbs schim wiffi offizeeri Kreewijas larru-pulkôs saldatus lihbs pat juuluram usrunna ar to wahrdu „tu“ un schi atkal offizeerus gohdina ar winnu kahrtas ih-paschu kundisfu gohda-wahrdu. Mastawas awises taggad sinno, la ta komiteja, kas pahr larra-pulka eedallifchanu ta sinnaschana effoht nodewuse tahdu preefschliffumu, pehz kurra saldateem offizeeri buhtu jagohdina ar winnu deenesta-kahrtas jeb fshinas wahrda, lâ: palkawneek lungs, kaptein lungs un t. pr., un offizeereem saldati, unteroffizerri ic. jausrunna ar „juhs.“

**No Samaras** sinno 17tâ Merz, la turrenes dahmu-komiteja preefsch baddu-zeetejeem paslubbina, la tai no 26ta Janwar lihbs 1mam Merz peefuh-titas dahwanas istaisoht 36,818 rubtus 33½ kap., fur starp tahm dahwanahm dabbuje 15,000 rubt. no Widsemmes aprinku komitejas, no Iggannijas palihga komitejas 5000 rubtus un no Rehwaless dahmu komitejas 148 rub. 25 kap.



### Uhrsemmes sinnas.

**No Wahzijas.** Wahzijas runnas=deenâ wiffu laiku bij leels strihdis karrâ-wihru liffumu deht, to waldischana preeschâ liffuse un tahs daschadas partejas newarreja un newarreja daudj mas weenâ prahtâ kluht un walb. dohmaja, la scho-reis tee runnas-wihri buhschoht pawiffam ja-atlâisch un ta leeta ja-atstahj us zittu reisu. Bet kâ nu dsird, ta pa leeldeenâs swehtkeem schinni leetâ partejas meeru darrijuschas un ta liffuma deht, tâ weenojuschahs, kâ arr keisers ar to warroht meerâ buht. Norunnajuschî scho liffumu paturreht septinus gaddus no weetas; eesahlumâ waldischana gribbejuse liffumu wiffmasal us 10 gaddeem, bet runnas-wihri til wehlejuschî un 3 gaddeem, kamehr nu pehz ilgâs strihdes tas palizzis us 7 gaddeem.

**No Franzijas.** Frantschi pa swehtkeem fawâs awifes ptahpajuschî un stahstijuschî tahdas leetas, pehz ka winneem aujis lohti nees un kas teem par leelu preeku, bet pehzal tomehr israhbijahs par neeku un ka tee welti ween bij preezajuschees. Bij isdaudsinajuschî, ka firsts Bismarks nomirris. Al tawu preeku pah schahdu patihkamu sinnu! Tad attal, ka wezzais Tjehrs pehz gamena wehderu tâ peeprappejis, ka dsihwibai tur eelschâ ruhme peetruhfuse un tas arr nomirris. Bet pehz taifnibas abbi schee lungi ne fapnî nebij eedohmajuschees, Frantscheem to preeku darriht un nomirt. Winneem schahs awischu sinnas ne lo naw slahdejuschas, tee dsihwo wehl. Tad wehl to isdaudsinaja, ka jaunais Napoleons no Scheselhurstes effoht pajuddis, winsch newarrejis wairs ilgali zeest, Franziju ne redsejis. Bet — neweens Franzusis to nedabbujis redseht Franzijâ un tadeht attal neeki ween. Gan nu sabla tizzeht, ka neeki buhschoht arri ta sinna, ka Roschjohrs no zetuma ispruzzis, bet schi nepatihlama sinna gan paleel pateesiba. — Kad jau, kâ sinnam, Frantschi nodohmajuschî plaschakas un stiprakas walles buhweht ap Parihst aplahrt, lai eenaidneeki Parihst newarretu uswarreht, tad awischi attal fawi neeki prahtâ un tahs daudsinaja, ka schur un tur fakerti tahdi reisneeki, kas peenahkti par Wahzijas offizeereem; tee til staigajohht par spijoneem un gribboht arr issinnaht, kâ tahs walles ap Parihst buhweschohht un t. pr. Schahdas neeku pasalkas til ilgi daudsinaja, kamehr no waldischanas pusses awises tiffa apsauktas, lai tahdas pasalkas nestahstohht. Pa 2 mehnescheem gan effoht Lijonê tahdi 16 Wahzijas pawalsineeki masu pahrlahpschânu deht apzeemati un 8 no teem is Franzijas israiditi abra.

**No Parihses.** Lai 13. (25.) Merz dabbuja attal redseht swehtu staigaschânu. Tee tâ nosauktee „Marijas behni“ (seewas un meitas, kas sawâ starpâ sabedrojuschahs) bija nospreeduschî, katri us sawas pilsehtas basnizu nostaijaht un tur preeksch sawangota pahwesta un nelaimigas Franzijas Deewu

luhgt. Kâ taggad dsird, tad Bordo pilsehtâ 5000 un Orleans pilsehtâ 4000 seeweetes pee tahs minnetas staigaschânas peebedrojuschahs. Arri Parihse netiffa no schahdas staigaschânas lahribas pasargata. Rahdas 10000 meitas un seewas, is wiffahm kauschu lahrtahm, pat no tahm augstakahm, sapulzejahs ap pullsten 4 pehz pufsdeenâs un no staigaja us Noterdames basnizu, lai sawas luhgfschânas preeksch pahwesta un Franzijas debbesis aissubtitu. Winnas sawu zeremoniju eesahka ar dseefmu (Deews tahs schehlâstibas, fargatajs, glahb Rohmu un Franziju, swehtas firds wahrâ) un pehz kahda laika sablahs prozessija (staigaschâna), pee lam katrai staigulei jeb katram „Marijas behnam“ bijuse swezze rohka. Behz beigtas prozessijas noturreja preesteris spreddiki, kurrâ winsch peeminneja pahwestu kâ wangineeku, basnizu par apspeestu un Franziju par isphostitu, un tad fazzija, ka zaur luhgfschânahm un pahtaru flaitischânu nahlschoht atswabbinaschâna. Pullsten septinâs schi zeremonija beidsahs. Kâ leekahs, tad schogadd' wehl wairal Franzijâ tifs laudis no preestereem rihditi prett Wahziju un Italiju.

**No Londones.** No Selta-krusta sinno, ka Nchantes tehniisch effoht gan peenehmis to meera derreschânu us tahdu wihst, kâ generalis Wolselei tam preekschâ rakstijis un pagehrejis. Meera kontrakte jau tiffuse paralkita.

**No Spanijas.** Preeksch swehtkeem sinnoja, ka abbi karrâ-spehli pee Bilbao pilsehtas gribboht norunnahht pameeru un kahdu laizinu atpuhstees, bet taggad dsird, ka newarrejuschî norunnahht un kauschânahs drihs eesahlschotees no jaunu.

**No Rohmas** sinno tâ: Kad pahwests dabubuja sinnaht, ka Frantschu luggis, Drenofe, kas Tschiwittawekkijas ohstâ atraddahs, tai deenâ, kad tehniisch Wiktors Emanuels sawus sawileschânas-swehtikus swinneja, arr effoht sawu karrogu uswilljis, tad winsch paliffa til niknis, ka kardinalim Antonellim pawehleja, lai no Frantschu waldischânas pagehr, ka lai winna to luggi no Tschiwittawekkijas ohstas sawz prohjam. Kardinalis luhloja pahwestu apmeerinahht un tam esteikt, ka scham til wajagohht weenu wahrdu teikt Kurselles lungam (Frantschu wehstneekam), ka swehtais tehws politikas buhschânâ to luggi wairs neuskattoht par tahdu (par pahwesta aissargataju), par kahdu wiffa pasauile to turrejuse. Rahds bislaps arr teiza, ka Italijas karroga uswillschâna tam luggim itt nelo neistahsoht, jo Mal Mahons tal effoht labs kattolis un wihrs, kas wezzus eeraddumus zeeni, bet pahwests tam sichi atbildeja tâ: „Brignum brangi kattoli, brangi wezzu liffumu zeenitaji, tad jau Bismarks man irr mithtas, ne kâ schee tahdi.“

**No Nihl-Judijas.** Is Bengales walstes sinno pah to breefmigu baddu, lohds tas laudis spaidohht un stahsta arr pah to, zil neapdohmigi un nepareiff Anglu teefas gahdajohht badda-sahpes

mafnaht. Rahds reisneels stahsta farwâ wehstnizê tã: „Zeesas tur dohd truhkumu zeesdameem laudim darbu, zaur lo farwu deenischtu maifi pelniht. Tã kahdã weetã bij zeffsch taifams, kas 12 jubhses garfschs un pee scha darba bij sapulzejuschees kahdi 6000 zilwefi, wihri, feewas un behrni. No diweem frohna deenestneefeeem pawaddihts, es arr kahdu deen' gabju tohs strahdoneelus apflattihht. Zeffã fatikkam barrus no nelaimigeem baddu-zetejeem, kas bij til nespeh-zigi, la tee nespehja weenu schkippeli ar semmehm pazelt un tahtal aisnest un schee laudis speedahs us kahda platscha tift, fur diwi usraugi — tahdi paschi Indeeschi — sehdeja ar gramatu un dselses lasti, tee bij tee darba algas ismaksataji un ap scheem speedahs kahdi 2000 zilwefi, fur atfal bij polizejas fullaini starpã, kas netahwa wisseem reisã klahht eet; jo klahhtal nahzam jo leelaks bij tas trohlfnis no laudim, kas tur brehza un waimannaja. Gefahkumã dohmajam, kas tas trohlfnis zeffotees no tahs speeschanahs, fur tee laudis katris sneedsahs pehz teem lappara naudas gabbalineem, lo winneem rohtãs lilla, bet tas nebij wis tã. Wiffi, ir tee, kas mums pretti nahza, nurdeja tã pat skummigi, jo dikti brehht tee wairs nespehja. Kad faweem pawaddoneem praffijo, pahr lo tee laudis tã gaudajohht, tad schee atbildeja: tee nabbadstai schehlojahs, la winni pa 4 deenahm netahdu algu ne-effohht dab-bujuschu un pa to laiku teem arri naw nefas bijis lo ehst. Un al zil bailigi tee nowahrguschu un is-dehdejuschu laudis isflattijahs! Rahds wezs isdehdejs wihrs, kas zeffã mums papreefschu nopublejahs us preefschu tift, paliks man muhschigã peeminnã. Ruhpas tam bij pawiffam sakaltuschas, azzis dsikfi eekrittuschas un pa puffed ar smiltim peebirruschas; pee wiffa scha zilwefa newarreja puss mahrzina meefas buht, — sakaltuschu lauli ween un grumbaina ahda. Winsch nespehja wahrdu isteikt, bet 4 pirkstus pazeldams, rahdija, la pa 4 deenahm ne algu, ne barribas dabujis. Tã tur daudseem klahjahs. Pilssehtãs ubbagi speeschahs barreem eekschã un til lo weens pulks aisdihhts, tẽ atfal zitti klahht un t. pr. Lai Deems pasarg', schahdas neapraftamas breefmas redseht un tahdas waimannas dsirdeht!“

**No Amerikas.** Pahr to lohpa fa=auguschu Siamas dwihau pahri, kas nesenn nomirra, nahkuschas schahdas sinnas: dakteri winnu meefas ismellejuschu un atradduschu, la winnu plauschas bijuschas ar dsihflahm un ahderehm lohpa faweenotas, la warroht usflattihht tahs par weenahm paschahm plauschahm. No ta atsihtstams, la winni dsihwi buhdami netã ne bijuschu schkirrami, jo tas buhtu abbeem bijis par nahwi. Tadeht arri taggad winneem abbeem reisã bij jamirht.

**No Brasilijas,** Widdu=Amerikã, sinno, la arri tur Waldischanai ar pahwestneezibu tas strihdis ne-effohht til weeglis, la eefahkumã dohmaja un zer-

reja. Pahwests nestahwoht wis us waldischanas, bet us biskapu puffi. Kardinalis Antonellis atteizis, la pahwests pehz farwas augstas gudribas un tehwihschligas labpatifschanas us Brasilijas lattoteem wiffu barrischoht, kas warretu derreht, to noschehiojamu strihdi nobeigt. Bet winsch zerroht, la waldischana no farwas puffed arri buhschoht winnam pee ta palihdseht, wiffas kawellus schinni leetã no zella dabbuht ahra. Bet kad nu pee tahm starpahm waldischana Hindas biskapu noteefajuse us 4 gaddu zetetuma sohdu, tad strihdis palizzis wehl fihwaks. Pats galwas-pilssehtas biskaps draudedamã wihse pagebroht, lai winnu apzeetnatu ammata-brahli apschehlojohht un laischoht wakkã. Winsch rakstijis keiseram tã: „Ja Inhsu Majestete Alindas biskapu neapschehlo un zaur to winnu no wajaschanas ne-atfwabbina, tad Brasilijas lattoki warr buht pawiffam no Dums atraufees.“

**No Australijas.** Sandwitschu fallãs iswehlejuschu jaunu tehninu ta agral nomirruscha tehnina Lunatio weetã. Bijuschas tẽ arr diwas partejas: weena gribbejuse tehnineeni Emmu par walbineezi zelt, bet ohtra parteja Dawidu Kalakanu, kas schai ohtrai partejai isdeweess.

#### Jannakahs sinnas.

**No Berlins,** 4to (16.) April. No tarra-littuma tahs swarrigakahs punkttes runnas-wihri jau peenehma. — Pahr Erzbisapu Ledochowski isdohts tahds spreedums, la winsch no ammata atlaischams.

#### Kreewijas andeles slottes leetã.

Preefsch kahda laika zehlfusehs beedriba preefsch Kreewijas andeles slottes weizinaschanas. Schi beedriba islaiduse schinnis deenãs weenu isflaidroschanas rakstu pahr faweem nolubleem, lai lassitaji ar teem eepasinnusches beedribai pehz eespehschanas palihdsetu. Schi raksta farakstittajis irr beedribas barrischanu weddejs, Woldemara lungs. Tohs jo eewehrojamus wahrbus un spreedumus is minneta raksta schẽ ihsumã ussihmesim.

Sinnama leeta, la Ciropã til Kreewijai ween naw paschai farwas andeles slottes un tapehz prezzes iswaddaschanas is Kreewijas ohsteem atmett ahsemneekem il gaddus 60 lihds 70 millionus rubtu peknaas. Zaur dsells-zeffã pawairofchanas schahda ahsemneeku pekna wehl tiks pawairota un tahdã wihse naudas-tirgi wakkara Ciropã warr drihs palitt pahr walditajeem andeles-leetãs.

Lihdsigi Asijas un Afrikas walstim irr Kreewijai teizami andeles ohsti un juhrmallas, tapehz winnai wajadsetu ihpaschi eewehroht to industrijas daku, proht kuggineezibu, zaur lo daschadus labbumus panahktu. Ka ar andeles kuggineezibu mums labbi weittohs, pahr to leezina muhsu semmes baggati augli, kas us ahsemneehm weddami, un muhsu juhrmalneeki, kas tohs us ahsemneehm westu. Muhsu juhrmalneeki un sweijneeki drihs pahrwehstohs par teizameem kuggineekem, kad winni juhras



flohlas tiftu mahzitt un fuggineeki tiffufchi winni wairohs muhfu tehwijas baggatibu.

Saw Pehfers tas Leelajs bija atfinnis, la walstei waijaga sawas andeles-flottes; tapat arri zittas waldbibas to atfinnufchas. Katras semmes flotte strahda ihpafchi sawai semmei par labbu un pee tam labbaki un lehtaki neta fweefchas flottes. Tas weegli peerahdams zaur flaitleem un prahta fpreedumeem. Par prohwi: us Londones tirga waijaga mehrotees jeb lihdsinatees Woroneschas fweefcheem (is Kreewijas) ar Illinofa fweefcheem (is Amerikas;) wirsrohtu dabhuhs tas apgabbals, las zaur sawu pafchu flotti warrehs wifsehtaki labbibu us Londoni aifubht. Par zil kapeikahm Amerika spehs puddu labbibas lehtaki us Londoni aifwest, til pat kapeiku faude Woroneschas semlohpis. Tas pats noteel ar zittahm laukufaimneeziabas prezehm un fabriku isstrahdajumeem, ta arri ar leetahm, las no ahrsemehm teel eewestas. Ta tad, la katram faprotams, zaur andeles-flottes truhfchanu neween tirgotajs zeesch, bet itt ihpafchi prezes fagattawotaji un leetu isstrahdataji.

Ka muhfn pilssehtas dshwe dahrga, nepee-eetama, la semlohpju eenahfchanas wahjas, la fabriku buhfehana ihsti negribb plaukt un la ahrsemju prezes pee mums dahrgas — pee wiffa ta irr pa leelakai dafkai wainiga ta buhfehana, la mums truhfst andeles-flottes. Schis truhfums ferrahs pee katra eedfihwotaja malka, jo katre irr waj nu prezes fagattawotajs jeb winnas wallatajs. Ta irr wiffas juhras buhfehanas ahbeze; bet nemahzitam ahbeze irr nefaprotama un wifsch tabeht faude waj nu it gaddus puffi no minneteem 70 millioneem rublu pelnas, waj arri paleel ahrsemmes tirgeem par wehrgu. Tadeht minnetas beedribas peenahfums schinni leeta buhs tahds, schihs ahbezis laffifchanu un faprafchanu mahzitt.

No lahbas leelas wehrtibas irr pafcheem sawa flotte, tas irr weegli isflaidrojams. Pafkattamees tiffai us Kenigsbergu, las wiffu andeli is Wallara- un Widdus-Kreewijas few peegreesufe, ta la fchi pilssehta, lehtalas pahrwefchanas-malfasj deht, prezes pahrdewejeem warr leelaku zennu fohliht neta Rihga un Leepaja.

Gewehrojams Kreewijas juhrmallas, tad atrohdam, la tur wairat neta fimtstuhfstofchi fuggineeku un fweijneeku dshwo. No fcheem ar laitu warretu dabhuht itt drohfhjus un freetnus juhras braujejus, nemas flittatus la zittas semmes. Mums waijaga tohs til us fchahdu darbu nomahzitt un to warr isdarriht juhras flohlas.

Pahr juhras flohlahm jaw sawa laika fianojahm, taggad tiffai peeminnefm, la waldbiba leelu palihdfibu taggad fneedf juhras flohlahm, prohti winna irr apfohlifufe, 80 lihds 90 prozentes no waijadstigas naudas preefsch flohlu usturrefchanas isdoht no trohna lasses.

Greeschamees atpalkal us jaunahs beedribas noluhlu. Winnas noluhfs irr, gahdabt par fchahdu flohlu zelfchanu. Bet beedriba warrehs fcho sawu mehrti panahft, tad winnai buhs preefsch tam ta waijadstiga nauda. Naudu beedriba jo wairat dabhuhs, jo wairat tai beedru buhs. Kas par beedri gribb peestahtees, tas warr peeteiktees pee Woldemara lungu Masflawa.

### **Flohlas leeta.**

Latweefchu awises sawa sta nummura pafneedfa rakstu pahr Aifputtes kreisflohlu, isfazzidamas, la fchi flohla buhtu leelaka zekama, tas irr: winnai jaunuu klaffi eetaifht, jo lihds fchim tai bija tiffai weena klaffe. Schahda jaunus klaffes eetaiffehana darritu flohlas programmu pafschaku un tas nahktu wiffam turreenes apgabbalam par labbu. Scho wiffu minneta raksta farakftitajs jo pafschis isstahstijis un sawa raksta beigas usaizina, lai turreenes apgabbala pagasti pee Aifputtes flohlas paleelinafehans arri sawu artawinu neleegtu.

Aprifku mahzitajs zeen. Zeidlera lungs us minneto rakstu nehmees atbildeht un wiffu fcho leetu isflaidroht. Schinni raksta atrohdam tohti teizamus padohmus un pafstubbinafehane us flohlas lohpfchanu, ta la eeraugam par sawu peenahfumu, fcho rakstu arri sawa lappu usnemt. Beigas arri no sawas puffes pahr flohlas leetu lahdu wahrdu fazzifim.

Zeen. mahzitajs Zeidler lungs raksta ta:

1. Katru ehfu fahl no appalkchas taifht, leel papreefschu labbu pamattu, lai ehla spehtu istur-reht wehjus un negaifu. Tapeh; tad tahm lauku draudfehmu nau ar to ja-eefahl, la palihds kreisfloh-lai, bet irr jafahl ar to, la wifspirms pafchi sawas draudses flohlas til tahku uslohpj, la tee behrni, las sawu pagasta flohlu zauri gahjufchi, arri warr tift usnemti kreisflohla. Bet fchim brihfehmu ta leela puffe, jeb taifnibu falkohf gandrihs wiffas lauffflohlas schinni apgabbala irr tahdas, la par winnu leelu wahjibu irr gan dands to fehlotees. Es paleeku pee tam, laut gan jau gaddu gaddus dshidu arri zittabus hafsus. Aifputtes puffe wehl irr deesgan tahdu pagastu, tur itt nemas flohlas nau; leels pulks pagastu, tur gan irr flohlotaji, bet tahdi, las ne buht nespeh; behrnus lihds kreisfloh-lai west. Weidsohf gandrihs wiffas schihs flohlas tohp til nelahrtigi un wahji apmekletas, la flohlmefsters, lai darra lo darridams, newarr behrnus lihds kreis-floh-lai fataifht, jo flohlmefsters irr gan fuhra gruhtha darba strahdneeks, bet newarr wis mahzibas eepuhft. Kad nu wehl ar tahm lauffflohlahm schinni gabbala eet til wahji (es faktu zaur zaurim, jo finnu gan, la pulka atrohдахs arri pa lahdoi teiteizamai floh-lai) — waj tad tas neapleezina, la te uf lauleem wehl flohlas tohti mas ruh? Kur tad nu lai zekahs ta lahriba peh; kreisflohlas, tad wehl

nau redjama ta labroschana pehz tahm preelischflohlahm, kurras tatschu wajadsetu papreelischu zauri gahjuschan buht.

Kreisflohla sinname tohp wahzifla walloda wiss mahzihis, bes tam nu wehl ar wissu spehlu mahzihis freewiski, ja to kreisflohlu gribb eestahit par refruschu flohlu, lai warretu abtrakti no wisspabriga tarra deenesta wakkä kluht. Bet muhsu behrni us lauleem neproht pa wahzifli, winneem tad wajadsetu papreelischu wahzifli eemahzitees, pirms warr kreisflohla eetilt. Kä to lai darra? No teem tä faul-teem „pufswahzeescheem“ es esmu tas leelalais eenaidees; tahdi irr un paleel til pufsflohla lehzeji. Tapehz pehz mannam dohmahm muhsu laulstohlas wiss swars irr us to jaleel, la freelna faprahliga latwiska mahziba tohp dohta. Latweeschu behrnam, las wehl neproht sawu mahtes wallodu pareisi wal-lakt, t. i. neproht riktigi rakstih, nei wallodas paschas leelohs liktumus nojehgt, nebuhs jau pa wahzifli mahzitees. Pee muhsu tagadejas flohlas buhschanas fohlmeisteri nespehji wajadsetu mahzibu eedoht nei pa latwiski nei pa wahzifli. Kur 100 un wairal flohlas behrni ne weenadi, warrbuht til il pahnedetas zitti til 4 nedetas u. t. pr. til seema flohla atnahf un waffara itt mass pulzinsch til irr, tur dohmaju, la mannam teikumam newajadsehs nelahdu tahkatu peerahdischanu.

2. Kas kreisflohlu buhs zauri gahjis, tam ne 6, bet til 3 gaddi buhs jadeen. Tas labbums irr gan leels, to katts faproht. Bet tomehr zil lohti dahrgi ta 3 gaddu atlaischana tohp pirktal. Neveens newarrehb man nollegt, tad faktu, la Latweeschu behrnam, las gribb kreisflohla eetapt, wissumas 3 gaddi ja-eet laulstohla; 3 gaddos wiasch to wajadsetu warrehs eemahzitees. Bet arri tur man ja-peeminn, to pats Wahzjemme esmu peeredsejis la behrns kauschu flohla un pehzgaddos la mahzitajs tal pascha semme, kur arri flohlu pahrluhta ammatä stahweju, prohtila leelais pulks behrnu 3 gaddos wehl to nepanahf wis, la warr libdji kreisflohla gattawi buht. Muhsu behrneem nu wajaga wehl wissu kreisflohlu zauri buht usgahjuscheem un til tad, tad to esamu buhs noliktusch, tas deenesta pahsinaschana labbums winneem tohp peeschirts. Bil ilgi tad nu tam Latweeschu behrnam buhs wehl kreisflohla japaleel? Negribbu to noteitt, bet man schteet, la arri tur wissumas 3 gaddi buhs wajadsetu. Tä tad isnahf, ja weens Latweeschu behrns gribb tohs 3 deenesta gaddus winneht, tad winnam wissumas 6 gaddi no weetas flohla irr ja-apmelle, un tad nu arri tas buhtu notizis, tad tomehr wehl nebuhs daudj to behrnu no semmehm, las to mahzibas gahjumu ta zaurigahjuschi, la warr gattawibas attestati no kreisflohlas dabbuht; lai laudis nemaldahs, katts behrns nau tahds, la spehi wissu to fasmelt, las pee schahda galla esfama irr wajadsetu. Lai nu aprehlina, to tas wezzakeem malfahs, behrnus 3 gaddus, zauru waf-faru un seemu draudjes flohla raidiht un tad wehl 3 gaddus pilsehta kreisflohla. Un tad wehl luhtoju us to, lahdas muhsu taggadejas laulstohlas Wispottes pufse pa leelalaf dalkai irr, tad wezzaki dabbuhs behrnus no laulstohlahm wehl lahda pilsehta flohla dehl satalischanas fuhtih, pirms tee warr kreisflohla eetapt; tas nu gan warrbuht mahzibas laiku pahsinahs, bet arri sadahrdi-nahs. Tä tad tee 3 deenesta gaddi irr til ar 6 dahrgem

zitteem gaddeem uswehrti. Te nu man warretu atbildeht: Waj tad Tu to 6 gaddos panahthu mahzibu ne par to neturri? Us to atbildu, la sinnu winnu deesgan libdji swehrt un las manni waj no mannas pascha draudjes waj no zitturenes paschs, tas sinnahs, zil lohti man floh-las ruhp. Bet tai kreisflohlas mahziba wehl neredju to leelo swehtibu preelisch muhsu lauku draudsehm. Muhsu dsihwe kursemme irr dibbinata us semlohpibu, us to muhsu semmite irr ihsta Deewa semmite. Schim brihscham wehl zittadi ammati nespehji semlohpibai atstahweht pretti. Kas tad nu buhs ar wisseem teem, las kreisflohlas esfamu usrahdiusch? Waj winni ar preeku wehl nems arllu un islapti rohka? Es dohmaju, ne. Zaur to tad til wiss-pirms rastohs stahde teem jaunneem pascheem, las ij fa-was dsihwes israuti un negribbehs wairs peederreht sem-neeku lahrtai un tomehr teem nebuhs arri zitta drohscha dsihwes pamata; winni til buhs peebeedrojusches teem wehja grabbelteem, kahdu jau ta deegan pilsehtis, deef-gan us lauleem. Un stahde noteel semlohpibai, tautas pazillafschana un wissai muhsu Deewa swehtitai semmitet, tad spehti ta aiseet pohla. Jau taggad irr gandrihs wissur truhstums pee strahneeleem, Wispottes aprink ihsti mannam; un pee schi truhstuma nau wis wainigs zilweku truhstums, bet truhstums pee tahdeem, las gribb strahdaht. To redj jau no tam: pilsehtis warr pufschus un meitas par pufsch til leelu lohni dabbuht, ne la fainneeleem waj lungeem us lauleem jamatfa. No lam tas nahf? Tas nahf no tam, la meitahm un pufschem ta preeziga un daudstahrt lihderiga dsihwe pilsehta daudj mihtata, ne la ta kluffa strahneela dsihwe us lauleem. Katts fainneels to paschu teils, daudji wehl taggad bes gahjejeem. Tä tad mannas dohmas, la katts faprahligs fainneels preelisch Wispottes kreisflohlas nedohs wis, bet ja wiasch to gribb doht, tad lai doht us to, la winna pascha pagastu flohlu warr patahit par labbaku, derrigatu, lai winna behrni tur warr mahzitees wissu to, las lauku fahdihm irr wajadsetu. Wehs negribbetum wis to redseht, la muhsu laudis un tahs familejas tohp schkirtas un schkeltas, tad tee fainneeku dehti, las zaur kreisflohlahm gahjuschi, launetohs sawas semneeku buhschanas un darba un augstprahtibä nizzinatu sawus peederrigus, las paschu taitas drehbes eet un til sawu mahtes wallodu proht.

3. Tai raksta am. N 5. no Wispottes tohp teitts, la zaur pagasta weerneeku fapusches spreedumu lai weenu summu nollet, to tas pagastis preelisch Wispottes kreisflohlas gribb doht. Turpmal faktu; tad no katrahm mahjam til pa 50 l. titu malfahs, tad buhtu wissumas 500 rubli preelisch katra gadda wajadsetu tohp un ta leeta eetu. Kä lai to faproht? Pagasta weerneeki tatschu newarr spreest, la katra mahja jeb katts fainneels lai malfa 50 l.; tas tatschu newarr buht, \*) pag. weerneeku fapusches tatschu til warr spreest, zil katra dwehsele lai malfa. Tä tad schi nobohschana titu us galwahn libdji idallita un katts kals, katts wezzis dabbutu sawu doku libdji malfah. Un tomehr, las daudj mas paschit semju dsihwi, tas noprattih, la kals un wezzis til warr buht malfataji, bet neba preelisch winnu behrneem warr tahds labbums atleht no Wispottes kreisflohlas, sawus behrnus tee tur gan nenoraidib. Kals un wezzis til preelisch tam tad malfatu, lai fainneela behrneem allezz labbums. Tä tad faprohtams, la sawam un wezzim newarr ne prahta nahf, to ai-mehleht preelisch kreisflohlas, bet ja to atwehl, tad preelisch sawas pascha pagasta flohlas, kur wissu semneeku behrni warr weenadi dal-libu nemt.

4. Nahf wehl nahf weena leeta, las ar ihpaschu swarru pagastem aisseel, preelisch kreisflohlahm to atwehleht. Kas tad usurra tahs lauku flohlas? Tä atdiba irr ihfa. Kur Wispottes aprink irr lahda daudj mas derrigala laulstohla, tur ta irr zehluschs zaur dsim-lungeem. Schee irr pa dalkai weeni paschi, pa dalkai ar sipru peepahdisehu flohlas nammus buhwejuschi, usiure gandrihs weent tohs fohlmeisterus ar semmi waj noudu, pagasti paschi malfa waj itt nelo jeb mas. (Sinname buhs kahda reita flohla, kur leeta stahw

\*) Wehs to faprahligam tapai, la zeen. gubernatoru kungu preelischä lischanu lohpmuischelu leeta, lai spreesch summu, kur til un til isnahthu us katrahm mahjam; tas til irr ta aprehlinaschana dehl uf-dohs, ja pag. weerneeki gribbetu to atwehleht no pag. nantibahm, lai sinnam, zil leeta ta wajadsetu.



zītādi). Ja las gribbetu, tad jāwā laikā wissu to warru ar flait-  
leem peerādīht. Ko nu tee dšimtkungi teittu, tad pagasts, kam līdš  
šchim nebij naudas, la wīnš jāta, šloklas galdu list uštāišt  
jeb to waijādšigu šweššā naudu preeššā šloklas sagādāht, tad šchis  
pats pagasts uš reisi dohtu pa 50 kap. ik no mahjāhm preeššā kreis-  
šloklas? Es ta lūnga weetā ihši teittu: „Kad Jums irr naudas  
gādāht preeššā šweššāhm šloklam, tad Jums jau arri waijaga nau-  
das buht preeššā pašču šloklas.“ Tas dšimtkungs tad ne-usturrehs  
wairs to šloclu un šchi buhs tad dāuhs weetās uš reisi beigta. Es  
falku, to pats no lūngu muttes esmu dširdejis un man jājalka, la  
tam wārdam irr weeta; jo

5. Wispūtes kreisšlokla, lai buhtu arri winnas paleelināšāna itt  
labba leeta, tomehr nau til nepezeeschāmi waijādšiga preeššā tam, itt  
la winna ween spēhtu to deenesta pa-ihšināšānu isgādāht, jo tahs  
labbums irr arri zaur to panāšlams, ta gimnāšijas appaššā klases zauri  
eet, tas atšwerr kreisšloklas mahjibas. Wes tam wehl par tahm peprāsa-  
mahm mahjibāhm tohp waldischānas weetās pašlabban wehl spēeššā. Gim-  
nāšijas mums irr uš katra pūsti, Keepajā un Kuldigā. Tā tad, ja  
tas gribb un spēhi, warr jāweem behrneem zaur gimnāšiju tohs pašchus  
lahrotus labbumus peeschtirt, to no kreisšloklas gāda. Tā tad pehz  
mannāhm dohmāhm, lautu nowaddi newarrehs wīs nelāhdās naudas  
preeššā Wispūtes kreisšloklas atwehleht, bei tas wīšpāhigais lara  
deenesta lūkkums fauz beesgan spēhziigi: Beleet un pārlabbojeet fa-  
was laukšloklas, buhwejeet labdatus, leelatus šloklas nammus, gab-  
dajeet par derrigakeem un wairā šlohlmeistereem, lohnejeet šlohlmei-  
sterus labhāti, jo dāuhs līdš šchim zeesch truhlummu. Subteet sawus  
behrnus kahrtigi šloklas. Kad Jūshu behrni buhs kreetni sawu no-  
wadda šloclu zauri isgāhjušchi, arri tad jau Jums buhs deenesta  
laika pa-ihšināšāna no 6 uš 4 gādādi.

**Rihgas Latweeschu labdarrischānas beedribas rehkiun un darrischānu pahrškats 1873 gaddā.**

No 1. Janwara līdš 31. Dezemberam 1873.

**Eenemts:**

Atlūkkums no pagāhjušā gadda . . .	3761 rbf. 95 fp.
(kas fastahweja staidrā naudā, naudas papīhrōs un inventarā.)	
No 190 beedreem beedru nauda . . .	190 " — "
" wairakeem dahwinati . . .	415 " 82 "
Par interesehm eenemts . . .	263 " 81 "
" pahrdohteem rohtasdarbeem . . .	63 " 68 "
Atlūkkums no 2 islohseschānāhm . . .	2461 " 61 "
Atlūkkums no 1 weesibas wakkara . . .	25 " 65 "

Wīša eenemschāna: 7182 rbf. 52 fp.

**Išdohts:**

71 nabbageem palīhdšiba naudā	695 r. 55 f.
2701 porz. nabbageem ehdeenu	162 " 7 "
5 behrū naudas . . .	17 " — "
1 behrnam kurlmehmu-šlohlā	112 " 50 "
76 behrneem šloklas naudu z. šlohlās . . .	282 " 60 "
80 behrni apdahwati ar drehs- behm r. r. . . . .	234 " 64 "
Daschadas šhtas isdohseschānas, tā ihre, sluddināschānas r. r.	155 " 65 "

Kohipā išdohts 1660 rbf. 1 fp.

Atlūkkums uš 1874 gaddu 5522 rbf. 51 fp.

Šchis atlūkkums 1. Janwarī 1874 gaddā fastahweja:

Staidrā naudā . . .	844 rbf. 81 fp.
Behrsen bantas papīhrōs . . .	2400 " — "
Peē Rihgas Latweeschu beedribas . . .	1500 " — "
1 prehmju bīkete . . .	153 " — "
Prett drohschību aisdohiti . . .	600 " — "
Inventarā . . .	24 " — "

Kohipā tā, tā augščā 5522 rbf. 51 fp.

Šchāhs beedribas šchki, (kas irr Maštawas, Ahr-Rihgā, Sprent-eelā № 21) irr no 1. Janwara līdš 31. Dejem-beram 1873 gaddā eenemts:

**Atlūkkums no pagāhjušā gadda staidrā**

naudā . . .	382 rbf. 97 fp.
Par 66,887 porzijāhm pa 6 kap. . . .	4013 " 22 "
" 31,073 " " 4 " . . .	1246 " 92 "
" 30,342 gab. maisēs pa 1 kap. . . .	303 " 42 "
" fauleem . . .	7 " 40 "
Dahwanas . . .	1 " — "

Kohipā eenemts 5954 rbf. 93 fp.

**Išdohts:**

Par ehdamāhm leetāhm . . .	4476 r. 7 f.
" ihri u. nodohschānāhm . . .	237 " — "
" lohni deenestneekēem . . .	302 " 75 "
" 4 zūhlāhm preeššā barroschānas . . .	26 " 50 "
Par šhtāhm isdohseschānāhm . . .	237 " 24 "

Pawīšam irr išdohti 5279 rbf. 56 fp.

Atlūkkums staidrā naudā 675 rbf. 37 fp.

**Šchi summa atrohdahs:**

Staidrā naudā . . .	60 rbf. 58 kap.
Peē II. fawst. kredit-beedribas . . .	514 " 79 "
1 Rihgas pilssehtas krahschānas lahdes- šhne . . .	100 " — "

Kohipā 675 rbf. 37 kap.

Peē šchāhs summas irr wehl peeskaitams:

- 1) Tas inventars, kas 1. Janwar 1874 gad. atrohdahs . . . 387 rbf. 35 kap.
- 2) Tahs ehdamas leetas pehz ušnem-  
schānas . . . 221 " 43 "

Tā tad wīša šchka mantiba irr 1284 rbf. 15 kap.

Wes wīšāhm šchihm darrischānāhm teek no beedribas weens bahrišch audsehts un no šchka ušturrehts.

Rihgā, 1. Aprilī 1874.

**Komiteja.**

**Rihgas Latw. labdarrischānas beedriba**

mihki ušatžina wīšus schehligus žilwežibas draugus, wī-  
nai peē šchā gadda islohseschānas — kas Mai mehnešt no-  
tiks — palihgā naht ar islohseschānu leetu peeneschānu un  
lohšču pirkščānu. Katris, kas sinu, ta šchi islohseschāna  
gan drihs ta weeniga eenahschāna irr, zaur to šchi beedriba  
warr til dāuhs behdigeem affaras noslauzīht un wīnuu  
behrneem šloklas mahjību gādāht, tas gan no šchā mihs-  
lestībasdarba neatraufees un dohs, žit wīna rohta ee-  
spēhs, jo ir ta mafaka dahwanina tiks ar patežību sa-  
nemta. Tadeht ihpāšchi Jūhs, mihki tauteeschi un tizžibas  
beedri, neatraujeet sawu rohtu ir šchāi waijādšibai un pee-  
minneet ta apustuta wārdus, kas šazjijis: Lai mehš  
labbu darridami nepeekuhstam, jo tad mehš sawā laikā  
arridšan pkausim. — Lohses jau taggad dabujamas peē  
wīšāhm komitejas dahmāhm un žittās weetās, kas wehlaki  
tiks sinnamas darritas. — Arri peenestas dahwanas ar  
patežību šanems katris beedribas komitejas lohžellis.

Komiteja.

**Rihgas Latw. labdarrischānas beedriba.**

Pirmdeenā, 15tā April pulst. 5 pehz pušd. komite-  
ja šapulze, preeššā apšpreešchānas pahr lohseeschānas  
isdarrischānu. Preešschāneeziba.

**Naudas-tirgu.** Wāšis banka bīketes 97 rbf., Wīš. ušfal-  
kamas šhlu-grahmatas 100 rub., neušfalkamas 98 rub., 5 procent  
ušbewu bīketes no pirmas leeneschānas 166 rub., no obrtas leene-  
schānas 162 rub., Rihgas-Dinaburgas dšelsu-želka atžijas 137 rub.,  
Rihgas-Jelgawas dšelsu-želka atžijas 117 rub. un Dinaburgas-Witebs-  
kas dšelsu-želka atžijas 134 rub.

Līdš 4. April atnahkufchi 281 luggi un aischāhjušchi 54 luggi.

Atbildedams redaktehrs A. Letian.

**Sluddinafchanas.**

Ar augstas valdīšanas pabeļšchānu es pahrwešs us Penšas guberniju. Salku faweeem tad-beem, draugeem un pašīstameem frēnigas

**Urdeewas**

**Pēhter Granbiņš.**

Kas tas Smiltēnes drauže, Krohna-Blohm-muiščas walsis, Leijas Beelurs mahjas rentinees Peter Burchard Bormann miris, tad teel wissi tee, lam minchis Bormanns parradā buhtu palizis, tā arri tee, kurri winnam parradā — žaur šho usaižinati, 3 mehnešū laikā, tas irr lihš 21. Juni š. g. pēc šchejenes walsis tee-fas pēteitees, jo wehslu neweens netis klau-šits, bet ar parradu flehpejeem likumigi id-darrihts tiks.

Krohna-Blohm-muiščas walsis teešā, tai 21. Merz 1874.

Wišas femmu- un pilēhtas-polizejas teel no Rohpaschu pagasta waldischanas lubgias neweenu

**Rohpaschu pag. lohzekli**

šawā aprinki nepeeturēht, kas wehl nau fawas nobohšchānas par pirmu pušī šā 1874. gadda rikigi nomalšajis un kwihū par to usrahdiht newar wišwehial lihš 23. April f. g. Arri teel sinams darrihts, la no 26. lihš 28. April f. g. Rohpaschu pagasta wežalais Rihgā, Luštig mahšweita usurēhtes un turpat wišseem Rihgā dšhwobameem Rohpaschu pagasta beedreem winnu un wišas winnu familijas wežuma šihmes lihš ar passehm usrahdiht, kurras wišai nohtigas deht ta no augsta Gubernatora pawehleiu šaimes-ružu šaralšichānas. Kas tašs pagēhetas šihmes ne-peenešihš, tiks šrahpehts ar 1 rubl. šudraba.

Rohpaschā, tai 2. April 1874.

Papasta wežalais: **W. Kruhming.**

**Par wehrā lišchānu.**

Afšaudamees us to isluddinafchānu Mahj. w. N 12 un N 13 no Widdrišchu-, Lehburgas- un Jggates pag. wald. žaur šho wehl itt ihpāšchi teel isšaidrohts un sinams darrihts, la tal 27. un 29. April f. g.

**Widdrišchu-, Lehburgas-, Jggates un arri Inzeema**

pag. wald. tiktai teem pagasta lohzeleem leela Wannaga mahjas weitā, passes pahmainihš las to irr pašchi wehlejušchēes un šchīm pag. wald. par to lohgušchi; bet tašs krusšomas-grah-matas irr wišseem šho pagastu peederrigeem, Rihgā dšhwobameem pag. lohzeleem bes atraufchānāšs jāpeenešs. Kas šawu wežuma šihmi tur nepe-nessihš, tiks pēšpēhts, drihšuma to pašchu šawā peederrigā pagastā peeneš.

Widdrišchu-, Lehburgas-, Jggates- un Inzeema pag. wald., tai 27. Merz 1874.

**Bihrineeschi**

las Rihgā dšhwo, tai 27. April f. g. teelā Wan-nag mahšweitā lai atmalša šawas nobohšchā-nas un idneem jaunās passes no pag. wald. Bihrinā, tai 27. Merz 1874.

Baltemal waltas-wežalajš, pehž šchinis lap-pās šchinī gaddā fluddinafchānas. hūs 26. un 27. April no pulstēn 8 lihš 11 pēlšk- un no pulstē. 2 lihš 5 pehž pušēd. Baltemal waltas-beedreem passes idohi Rihgā, Luštig (Wirt) eebraufchānas-weitā, Pēhterburgas Ahr-Rihgā, Ralku-eelā N 7.

Wasa Bregulmuischā, Diltu draudē irr pahrohdami: 1 firmš ešselis 6 gaddus wežs, 1 firmš širgš 6 gad. wežs, 1 melns širgš 6 gad. wežs, no pilniga augumo, un warr šchōšs šir-gus šappā braukt. 1 šaršans buhtis no labbas šortes 2 gad. wežs, ta arri šaršanu ammolišu šehlu pahrohd.

No ženjures atwehēhts. Rihgā, 5. April 1874.

**Sluddinafchana.**

Smiltēnes draudē, pēc Krohna-Blohm-muiščas walsis waldischanas tai 25. April f. g. pulstē. 10 no rihja tiks šchihš walsis walsis namma us-buhwešchana (no muhra lihš ar lohla darbu) us torgu idohi, us turra meisteri usaižinati teel. Krohna-Blohm-muiščas walsis waldischanā, tai 18. Merz 1874.

**Gottartas-muišchā,**

Dšhrbenes-Drusja draudē, tiks širg- lohpu- un dāšchadu leetu-tirgus, tā arneenu tā arri šchogadd' tai 29. April no-turēhts.

Gottartas-muišchā, tai 20. Merz 1874.

Ja šahdam nē-apprejetam Lugguška seminarā ismahžitam patikohšs Eritates draudē par draudē-štohlotaju palikt, tas lai ar šawahm attēsta-tem un usēizamahm šihmitahm pēc Eritates pēhrmindera- leellunga Jaunā Bregul-muišchā pēteizahš, šur winš arri tašs klatatas sinas par šho weetu dabhuš.

Baron Fransehe,

Eritates pēhrminders.

Lanni 22. Merz 1874.

Weens mahjaspušis un weena šalpone teel mel-leti Pēhterburgas šchōšejā sem semmes-polizejas N 112 atrohnamas muišchinas. Klatatas sinas turpat.

Weena pēdšihwojuška behrna weita, wišsu-labbali no semmehm, warr pēteitees Šchuhnu-eelā N 19, 1 treppi augst.

Weens labš woggars warr no Jurgeem f. g. weetu dabhuht Lihwes-muišchā, par dšelsžetta šanzju ššchililu

Weens pušis teel tulht vagechēhts Pēhterbur-gas Ahr-Rihgā, Šohlu-eelā N 36.

**Šaunas meitāš no semmehm,**

kas štohderešchānu grihb eemahžitees, warr pē-teitees Šahnu-eelā N 1, Minuiša nammā. 1

Šaules- un leetus-šchirmes eelšch wišahm šortehm, pušwilnainas klei-tas drahnas 4 un 5 ohl. par 1 rubl., Šchlišselburgas kattunus eelšch wišsu-jaunaleem mustureem 8½ ohl. par 1 rubl., Pēhterburgas kattunus eelštrā pēhrmē 10 ohl. par 1 rubl., Dowlas (štipra drahna pēlškš šrekleem) 7 ohl. par 1 rubl., puš-andeflu un plattu šchirtinu 8 ohl. par 1 rubl., tihrwilnainus waffaras buks-kinus eelšch wišfādeem mustureem no 90 lihš 140 šap. ohl., bohmwillas buks-kinus pēlškš weegleem pušenu apgeh-beem 8 ohl. par 1 rubl., bohmwillas bukskinus eelšch ittin šmuffeem muste-reem 15, 20, 25 un 30 šap. ohl.

Tad lezeet wehrā, jo atkal kas no jauna: Winnu pellehšs bukskins pēlškš pawaffaras apgehbeem 2¾ ohl. plats par to wehl nebijušchu zennu no 75 šap. ohl., tahtal arri taggad irr us legeri un teel pehž mehra šagattawoi: wihrešchu šrekli, hēlškini un beškini par mehreneem zenneem pēc

**P. Perchendorff,**

Ralku- un Šchuhnu-eelas šuhri jaunajā nammā N 13.

Weens luffcheris teel mellehts šorkufabrikā Waf-lawas Ahr-Rihgā, Jaunā eelā N 16.

Eelšch Šašelaufka muiščas (Šassenhof) 4 wer-šes no Rihgas pēc Rihgas-Bolderaa dšels-žetta šanzjas teel gruntes platišchi idohi. Klatatas sinas pēc muiščas waldischanas. 2

Erihs gohwis teel pahrohtas Waf-lawas Ahr-Rihgā, Leelā eelā N 15.

**Wezi, isdeenejušchi šaldati,**

šas 1853 gaddā jau deenejušchi un no Krohna re-trušchu-šwibungas dabhujušchi bes šahda wahra pēlškš faweeem behrneem, tee šchahdas šwibun-gas par labbu nauu warr pahroht Rihgā, Šohp-eelā N 14, 5 treppes us augšchu.

**Kaulu-mehflus**

**superfosfatu**

wišsu-labbalo pahrohd jo lehti Helmsing un Grimm.

**Jaegermannu un dehla**

jaunais palk-lambaris un pēhrwu magashne Suworow-eelā N 6 pēc Šapšing eebraufchānas weetas pahrohd wišsu-labbalo šorti:

**Šaunahš šeeju šahles,**

(šawišche Soda)

šohšeniili šalmi un wišfadas anelin pēhrwes, tā arri wišas wišas un mahderu pēhrwes par wišsu-lehtato zennu dāušuma un šihlumā. Atkal-pahr-dewēji dabhušn prežes par labbu dalku lehtatas.

**Nr. 90. Šakobšohn un beedr. Nr. 90.**

Šaules-šchirmi, drahnu dreh-beš, gummi-gallofchas un dahmu-mehteli

šir tiktai lehti dabhujami pēc Šakobšohn un beedra, Eelšch-Rihgas Ralku-eelā, blaktus „Stadt London“ bohbe N 90.

**Semšohpibas**

**in a f ch i n u**

paštahwiga isštahdišchana nu pahrohdchāna. dabhujami: šotomobiles, damštulšchānas- mašch-nes, gepelu-šulšchānas mašchines, Šweedru arki, ežšchās, šehšchānas mašchines un t. pr.

Šataišchānas teel lehti idarritas.

**Helmsing un Grimm.**

Šelgawa pēc Kramer pretti šattoiu-eelā N 6 pēc širgus platišcha irr dabhujama balta- un puš-balta lohgu šitla (glahē) par šabritu zennu, tā arri mahderu pēhrwes šašas un malšas ar aštri wahribamohš širšišu, tā arri wišfadas šal-kas un diamanthus pēlškš lohgu-ruhtu greešchā-nas, pinšeles un lohgu aplallumus, tā arri dšelš, ašpas, wilnu, plihies un afmešu šeešes par loh-tato zennu, tā arri wehl dāšchadas šreewu- un palk-lambara-prežes.

**Weens bruhns širgš**

ar bruhneem wahgeem un drāhnu lohū irr nošagō. Wahgi palkatā us pēdderehm un pēlškš dšelš-affe, palkatā galbiņš šur aušas usleek. Kas ša-nas pahr to peenešs, dabhušn 25 rublūs pateiž-bas algu šehšis pēc šuhmannu šehšab špšht.

Drikkēhts un dabhujams pēc dšlšchu- un grahmānu-drikketaja Ernst Plates, Rihgā, pēc Pēhtera dāš.



**Wezzais Kreewineefs.**

(Statt N 13.)

3. Kà mahte Menteli negribb eegabndòs nemt.

Karralaitòs bija flaiòs bet arri gruhtòs laits wiòs fai Wahzijai un tàpat arri Bawarijai. Gandriòs neweena neddetà nepagahja, ka dehleem no familijahm nebij jafchirrahòs un farrà jaeet. Mahja gan sinnams sinnaòs par flaiòstahm uswarreschanahm, bet arri nahwes sinnaòs, kas firdis apbehdinaja. Daudòs affaru birra arri muòsju zeemà. Tif wehl behrnini wehl bij preezigi sawà nenoseedstbà, par behdahm un affarahm wehl nelo nesinnadami.

Uffas zeemats nebij wis eeleijà, bet augschà kalndòs. Rahdà filtà Augustà walfarà mahjas zilweki fehdeja us beki brangas dshwojamas ehkas preekschà.

Tè mehs papreeksch wehrà nemmam to feewu, furrar ihsti tas zeemats peederreja, wezza Kreewineeka nomirruschà dehla atraitni. Winnai lihbsàs fehdeja wezzaka meita Weroni. Wehl tur bija trihs atraitnes behrni, kas pagalmà spehleja. Kad mahte us Weroni flattijahòs, kas nosummusi un bahla bija, tad mahtes laipnigs waigs aptumfchojahòs. Saw daschas neddetas bij pagahjuschas, kamehr Weroni nebij smehtjusehs.

Wezzais tehwaterhs, kas pehz dehla agras mirschanas zeematu ar leelu muddibu walbija, to nemas nemannija, ka Weroni gluschi zittada bij palikfusi. Winsch taggad beesal' tà agral' bij frohgà, tur tee wezzakee zeema-wihri par farrà notiffumeem mehbsa parunnatees. Wezzais gauschi preezajahòs, to laifu peedshwoht, ka Wahzeeschi weenà tautà jaweenoti, Frantschus pahmahzija par to bestaunibu, ar to winni tihri parwelti bij fahlfuschi.

Bet mahte gan labbi eewehroja, ka meita deenu no deenas wairal' nihka no ta laika, kamehr pirmee jauneki farrà bij gahjuschi. Winna bij pahrllezinata, ka Weroni Sahnischa deht nebehdahòs, tadeht ka to flaidri warreja manniht, ka firds tai us Kalfsemneeka dehlu neneffahòs.

Taggad winnat arri eeschahwahòs prahtà, ka wihratehs to meitu weenreis bij usgahjis fleppeni ar Menteli runnajoht, par to winsch gauschi bij apstaitees. Utraitne sawu meitu gauschi mihtoja, bet tomehr itt tà ihsta Wahzu gruntineeze to par wisfam neisdarramu leetu turreja, ka turriga fainneeka meita ar tufschu kalpinu apprezetohòs.

„Weroni,“ — tà mahte laipnigi praffija — „kas tew lait? Effi tal jautraka un dseed weenu dseefminu!“

Bet Weroni galwu krattija un fazzija: „Es newarru dseedah, mannim nemas naw tà ap firdi. Ka taggad lai dseed, kad deenu no deenas behdu sinnaòs no mihtem pasihstameem un draugeem dshrd, kas kautindòs noschauti jeb tà frohpli spitali guff?“

Mahte: „Weroni, nemello! Tewim firds wairal’

par tahm behdahm fahp, kas tewi trahpa, nekà par zittu kauschu nelaimi. Salki, waj warrbuht Mentelim farrà kas notizzis?“

Utbildeschanas weetà Weroni schnuftedama sawu galwu lifka pee mahtes kruhtim un fazzija: „Wehl nelo nesinnu, bet flifta sinna jaw katru stundu warr nahht. Es nihstu aif bailehm un mannim ne deen' ne nakt' meera naw.“

„Tad taf riktigi tà, tà dohmaju! Tà mahte fkarbi atteiza. Tad tahbus stikkus tu darri? Menteli tu mihtò? Meita, tu mannim padarri leelas behdas. Buhtu mannim labbal' ta flaitaka gohws sprachgufi nekà mannim tas buhtu jadshrd. Statt, Weroni, es arween biju zerrejufi, ka tu weenreis ar riktigu semneeka dehlu apprezesees, kam mehs to zeematu warretu atdoht un taggad tu ferrees pee weena zilweka, kas naw zits nelas tà malkas zirtejs un fura tehws zeetumà fehdejis.“

Weroni apstaitusehs bij uszehlfusehs. Winnas azzis degga. Paschulail' winna taishjahòs, Menteli aifstahweht, kad mahte teiza:

„Zee' kluffu, es jaw sinnu, to gribbi fazzicht. Kaira meita to aifstahw, to winna mihtò. Bet fursch par scheem lai gahda, (winna rahdija us teem behrneem, kas pagalmà spehleja), kad schodeen waj riht tehwaterhs azzis aifdarra? Uffalki tadeht Mentelam, jaw no mihtestibas prett sawahm masalahm mahfahm!“

Kad atraitne rebseja, ka Weroni raudadama sawu waigu ar rohlahm applahja, tad winna palifka mihtstaka un fazzija: „Es gan sinnu, ka tas naw wis tif weegli, weenu puifi aifmirst, kas firdi eelihbis. Un Mentels irr kreetns un smuks puifka, to neledsu. Bet sawu mahju deht un arri mannis deht gan sawu firdi warri pahrwahreht. Ja to Kalfsemneeku negribbi, tad tewi nespeedischi. Kad tif riktigs gruntineeka dehls taws wihrs paleef. Bet Mentels tè nepaliks par lungu, un ja mannim arri weenai paschai ar saweem behrneem zeemats buhtu jawalda!“

Weroni bij gauschi noskummusi. Ka winna ne bes leelahm zihnischanahm to Menteli dabbuschohht, us to Weroni gan bij fatalijusehs. Bet winna arween bij zerrejufi, ka mahte lischotees atmihstinatees. Tomehr meitina sawu zerribu nepametta. Kad tif ween Mentelis laimigi no farrà pahmahks, gan tad winna zerreja wiffus kawekkus isflidhinaht, kas winnas mihtestibai pretti stahjahòs.

„Ja taifniba walbitu pasaulè,“ — tà winna teiza — „tad neweens neleegtohs, ka Mentels weens kreetns un gohdigs jauneklis irr. Neweens zilweks neweenu faunu wahrdu par winnu newarr teift. Un ka winna tehws zeetumà fehdejis, waj tad tas dehlam par faunu? Rahda waina dehlam par to? Ja Mentelis buhtu baggats, tad neweens winnam tehwa faunu nepoelidhsinat. Bet kad winsch irr tufschs,

tad wiffi ar pirlsteem uf wiinnu rahda weenas leetas deht, par to wiinnam nelahdas atbildeschanas nam. Mahte, nedarrat manni nelainigu! Dohdat mannim Menteli! Teescham, Jums arri nebuhs schehl. Mehs Jubs uf rohlahm neffifim un arri par Jubsu behrneem gabdasim. Mentels winneem buhs tehwa weeta, kad tehwaterhs mirs.

Mahte: „Wifs tas nelihds nefo. Zaur to, to Menteta tehws padarrijis, arri dehlam kauns guff wirfû, to wiffa tehwa miblestiba newarr noskalluht. Un tad mannim tew wehl weena leeta jateiz.

Tu sinni, ka wezzo Menteli naktis laika barons faheris, bet ka wezzais Mentels, kas gau-schi karstfirdigs zilweks irr, baronam kahja eeschahwis, lai gan pee ta pastahw, ka plinte no nejauschi walka sprahgusi, kas warrbuht arri irr taisniba. Tu arri sinni, ka wezzam Mentetam tapehz tshetri gaddi zeetumâ bij jafesch un ka no ta laita ne tehws ne dehls sawas azzis pilli wairs nedrihst rahdih, fur taf agraf winneem maises un pekassibija papilnam.

„Wiffu to tu sinni, bet to ne-effi wehrâ liktusi, ka mums ta leela plawa pee uppes no barona uf renti irr un ka bes tabs nemas newarram buht. Wai tad tu dohma, ka barons mums wehl ilgat to plawu dohs, ja ta wihra dehls paleel par Allas zeemata faimneeku, kas wiinnam kahja eeschahwis? Un tad mehs bes tabs plawas ne uf kahdu wihsi newarram peetik, tad mums wisseem buhtu japaleel par algadscheem. Tapehz effi prahtiga meita un nedohma wairs us menteli.“

Weroni: „Al mahte, Jubs nesinnat, ka manna firdi isskattahs. Katrs wahrds, to runnajat, manni neschehligi durr. Wai tad ihsti mannim japaleel par Allas zeemata faimneezi? Jubs jau patte wehl ne-effat wezza. Gelsch trim, tshetreem gaddeem, mannas mahsas buhs leelas un tikpat wezzas ka es taggad esmu. Til ilgi wehl warrat gaidiht. Til ilgi arri tehwaterhs wehl dshwohs. Es jau itt nefo negribbu ka drehbju paktinu, sawu Menteli un Jubsu fwehtibu. Es no Menteta ne-attahp-schohs. Drihsal' manni kappâ lai gulbina. Mentelis mannim til stipri firdi irr eeaudsis, ka drihsal' manna firds fashchidih gabbalu gabbalos, ne ka wiinnu is mannas firds warretu raut.“

Raudadama winna mettahs mahtei pee kruhtim. „Kad tehws wehl buhtu dshws, tad winsch til zeets prett manni nebuhtu. Winsch sawu Weroni laikam wairat mihtoja ka Jubs, mahte. Sirds wiinnam nebuhtu: kahwusi, mannu laimi pohstih.“

„Paleez' nu taggad meerâ,“ — ta mahte, zaur meitas fahpehm firdi kustinata atteiza, — „taggad Mentelis jau karrâ. Gaidifim un atkausim, Deewam scho leetu gallâ west. Bet noslanz nu sawas affaras un paleezi preezigaka!“

Schee wahrdi meitai sinnams bij par leelu eepreezinashanu.

4. Ka wezs Kreewineeks Weroni baiba.

Pa tam starpam Wahzu karrapults Franzija wih-rischti kahwahs. Deews winneem dewa uswarre-schanu un wiini reisu reisahm Frantschus pahwarreja paschâ Franzija.

Tè nahza ta sinna arri muhsu zeemâ: Frantschu keisars Napoleons irr wangineeks. Wiffi nu zerreja, ka drihs buhschoht meers un ka karrawihri pah-nahschohht.

Wainadsinsch un Kaktasemneeks weenâ wakkarâ no krogâ gabja uf mahju.

Wainadsinsch: „Ja, gan, schodeen pehzpufsbena no pilssehtas esmu nahzis. Tur pilssehtâ karrawihru starpâ gluschi jauns esmu palizzis. Es tew faktu, winneem irr skaitu sirgu un kreetnu jahneeku.“

Kaktasemneeks: „Kas man kait tee sirgi? tohs ween effi wehrâ lizzis un mannu nabbuga Jahniti gluschi effi aismirsis. Es tewi jau pahri reisahm pehz winna esmu praffijis. Bet tu ne-atbildi.“

Wainadsinsch: Nismirsis tawu dehlu gan ne-esmu, winna deht jau uf pilssehtu esmu gabjis. Bet gruht' bij sinnas par wiinnu sakert. Beidsch mannim stahstija, ka taws dehls itt nemas nau karrâ bijis, bet jau uf zellu wahisch palizzis. Kas wiinnam ihsti kait, to neweens nemahzeja mannim teikt.“

Kaktasemneeks: „Kaut wiinnu labbal' stelletu uf mahju. Tad winsch drihsal atwessetotohs. Kas tad wiinnam warr kaitcht? Bil sinnu, winsch taf arween wessels bijis. — Ta leeta man nemas nepatih.“

Wainadsinsch: „Man' arri nepatih, ka winsch spitali guff, lai gan wiinnam neweens pats bisshaktu grau-dinsch meesâ. Tè daschadas dohmas warr turreht.“

Kaktasemneeks: „Ja ta wahjiba us to palihds ka neweens schahweens wiinnu netrahpa, tad Deewam par to pateizu. Es jau no sawa dehla karrawihru negribbu taisiht. Tas man nemas prahta nenah.“

Tâ nurdedams winsch schlihrahs no sawa drauga, ta wezza saldata.

Wezs Kreewineeks steidsahs uf mahju, bet peepe-schi brihidamees apstahjahs. Kahdus desmit soh-lus sewis preekschâ ebnâ winsch redseja diwus zil-wefus kohpâ stahwam. Winsch peelihda tuwat' klah, skattitees, kas tur noteekoht.

U rê, weena bij Weroni. Bet kas tad tas wez-zites bija, kas ka ubbags isskattijahs ar nabbadsi-gahm drehbehm? Beidsch winsch pasinna wezzo Menteli, kam rohka pohds bija, lakkatâ eeseets.

„Pateizu tewim tuhstoschahrt par tawahm dahwanahm, Weroni. Til ko atkal dsirdeschu par Menteli, tad tewim tuhlt sinnu dohschu.“

Weroni: „Lais arri irr, ka sinnu dabbuju par wiinnu, ja mannim gluschi nebuhs bohja eet. Wehl itt nefo par wiinnu ne-esmu dsirdejuji. Tas nehdu labbu ne-eeshme. Es jau nedrihstu ne raudah, lai tehwaterhs nefo nemanna. Es til ween uf mihto Deewu warru pakantees. Lai Deews Jubs



parwadda laimigu uf mahju un gabdajat, ka Zuhš atkal drihs redju."

Weroni greefahs uf mahjahm un wezzais Mentels fawu zektu aiffaigaja.

Bet til ko Weroni labdus fohfus prett stahwu kalnu bij lahpufti, jo Ullas zeemats, ka jau tillahm minnejufchi, bij augfchâ, kalnôs, tad winna dſirdeja fewim pakkat brehzoht ar duſmigu balſi.

Winna paſinna tehwaterwa balſi un gaidija trihzedama un drebedama, kas nu buhſchoht. Wezzam Kreewineekam ihſti fakloht gan bij labba firds, bet winſch arri gauſchi duſmigs warreja buht.

"Tad teefſcham riſtigi? Bai tal weenreiß tewi eſmu fakhebris, leetule! Tad tadeht Jahniſcham ar Deewu! ne-effi fazzijuſi toreiß, kad zeema jaunelli karrâ dewahs? Tew bij jaſchkirrahs no zitta, kas tew' mihtals irr, ne kâ tas, ko tawſ meeſigs tehwaterhws ar wiſſu gohdu tewim iſmellejis? Tu ne-effi wehrta, ka Jahniſcham paleezi par ſeewu! Dewini welli! Bet tu effi pahrehkinajufchſ. Tu dohma, ka es eſmu mohziſees un to zeematu uſturrejis preekſch tahda pluſkata, kam nau ne graſcha un furra tehws zeetumâ fehdejis? Un tahdeem zilweſeem aiſ mannas mugguras dahwanas dohdi? Bai tas gan irr pehz labrtas? Bai mannim newaijadſetu tewi par tahdu beſtaunibu kreetni iſpehrt?" Tâ blauidams un baltu ſplaudams wezzais pazehla fawu nuhju.

"Bet kam par wetti errojohs? Tawa fleppena fatiſſchanahs ar to wezzo pluſkattu drihs beigſees, kad dſirdeſi, ka ar Menteli irr pagallam. Frantſchi winnu noſchahwufchi."

Tee bij tibri balti melli ween, ko wezzais ſtahſtija. Winſch meitu til ween gribbeja baidiht. Bet winſch nebij wis apdohmajis, ko ſchee wahrdi pee meitas iddarriſchoht.

Winna brehza: "Tad winnam tal bij jamirſt un wiſſa manna luhgſchana nelo nau palthdſejuſi! Uf mans Menteli! mans Menteli!"

Kad wezzais rebſeja, zil bahla meita palikka un kad winnas waimanas dſirdeja, tad winſch fazzija: "Ko nu ehmojees! Es jau til ween par ſmeeklu tâ eſmu runnais. Eſſi tal prahtiga! Mentels laikam tâpat dſihws kâ mehſ abbi. Neraud' tadeht wairs un eij uf mahju!"

Bet Weroni ſchohs wahrduſ nemas nedſirdeja. Peepeſchi winna pazehlahs, ſneebſa tehwaterhwam rohtu, kas auſſta bija kâ leddus gabbals un tſchufſteja: "Lai Deews Zuhš paſarga. Peedohtat mannim, ko prett Zums eſmu grehlojuſi un mahte preekſch mannu nabbagu dwehſeli lai Deewu luhdiſ — manni nerveens zilweſs wairs neredſehs!"

Tâ fazzidama winna gribbeja no ſtahwa kalna nogahſtees beſdibbinâ.

Nu wezzais Kreewineeks breeſmigi iſbihjahs, winnu kehra pee ſwahrkeem un beidſoht panahza, ka Weroni palikka meeriga.

Iſtruhzees wezzais ſtattijahs uf bahlo meitu un

fazzija gluſchi rahmi un laipnigi: "Ne-effi til trakka! wiſſas tawas iſbailes irr weltas. Ko tad es ſinnu par Menteli, kas Franzijâ irr? Bai gan es Franzijâ eſmu bijis? Un kas tad tew ihſti tas Mentelis fait? Bai tu dohma, ka winſch par Ullas zeemata ſaimneeku paliks? Laikam tadeht ka ſmuſs un kreetns puika irr, ko neleedſohs?"

Pee ſcheem laipnigakeem wahrdeem un zerredama, ka Mentelis wehl dſihws effoht, Weroni tâ kâ atdſihwojahs.

Wehl wezzais teiza: "Mannim arri ihſti prett Menteli nelas nau, bet tawu mahſu deht newarru laut, ka winſch tewim par wihru paleeſ. Eſſi prahtiga un pahrwari ſcho neprahtigo miſleſtibu. Wehla! fawam wezzam tehwaterhwam wehl pateiſſi, kad winna azzis jau ſenn buhſ flehgtas."

Winni taggad pee fawas mahjas bij tiſkufchi.

"Mahte laikam wehl buhſ nomohdâ!" Tâ wezzais.

"Eij tu ſawâ lambari augſchâ uu iſraudees tur. Luhdiſ tehwa reiſi, lai Deews tewi apgaimo un nemm wehrâ, ko tewim eſmu teizis.

Winſch nu eegahja appaſſchejâ iſtabâ, kamehr Weroni uſtahpa ſawâ lambari.

5. Kâ wezs Kreewineeks lai gan negribbedams Weroni eepreezina.

Uſtahpjoht meitinai melnas karrabilbes preekſch azzim ſtahweja. Bai nabbaga Menteli Frantſchu lohde warbuht tomehr nebij trahpijuſi?

Taiſni ſem meitas lambara bij appaſſcheja iſtaba. Weroni ſkaidri dſirdeja, ka wezs Kreewineeks ahtreem ſohleem aplahrt gabja un fazzija:

"Wels wakâ ſpruzzis un meita irr trakka. Ja es winnu pee ſwahrkeem nebuhtu kehriſ, tad traktule taggad ſadraggata gulletu beſdibbinâ. Dehla ſeewai par to nelo nedrihſtu teiſt, zittadi abbi diwi ſeeweſchi mannim nahſ uf kallu. Wezzene laikam jau ſenn ſinn, ka Weroni tam Mentelam peekehruſehs."

Taggad atraiſne eenahza iſtaba: "Labb' wakfar', teht! Bai Weroni eſſat ſatikkufchi?"

"Weroni jau augſchâ ſawâ lambari," — tâ wezzais ihſi un ſtarbi atbildeja. "Es ſkaiſtas leetas eſmu ſinnaht dabbujis. Es tawu meitu eſmu uſgahjis kohpâ ar to wezzo blehdi, to Menteli. Weroni nelanahs winna dehlam peeſtertees. Bai to dſirdeht zilweſs newarr traks palikt?"

Bet pilſſekhtâ brihnifſchigas leetas eſmu dſirdejis. "Alau, es tew' ſtahſtiſchu."

(Uſ preekſchu wehl.)

### Sinna pahw uffaukteem Ribgâ.

Pehtera un Dohmas baſnizâ: atſehgu-kallejs Salob Kalning, noſauks Straup, ar Annu Koſatowſky. — Gertruhdes baſnizâ: biſetneeks unteroffizeeris Martin Paul ar Mahri Semmitſi; biſetneeks ſaldats Martin Zibrul ar Annu Sandberg. — Jahnu baſnizâ: ſtrahdneeks Mikkel Griſſis ar Dohri Schweiß; dſelazella ſtrahdneeks Gohſche Pihlups ar Lawiſſi Krühming. — Trihweenidas baſnizâ: ſabrika ſtrahdneeks Baggats ar Trihni Legſwa.

# Gradi un feedi.

## Dsirkstele.

**Tihrams.** Ko tu affihsti par labbatu, tad zilwels irr kuhirs jeb tad winsch irr muddigs?

**Inga.** La jaw saprohtama leeta, ka muddigs zilwels irr teizams, jo kuhtribu neweens neslame.

**Tihrams.** Tu allojees; kuhtriba irr teescham labba leeta.

**Inga.** To nesaprohtu.

**Tihrams.** Nu tad paklaufeess. Pahrssteigchanahs dauds flitta padarra un kuhtrs zilwels nekad nepahrsteidsahs un us tam arri dibbinajahs tas fallams wahrds: „kas labbi nahf, tas lehni nahf.“

**Inga.** Tee nu gan irr neefi; bet tad nu tu schkeeti wissu warredams issfaldroht, tad issfahsti man, tapehz zilweti pahrssteidsahs.

**Tihrams.** Tas naw gruhti. Rats gribbetu dauds ko pasrahdaht un panahft un tapehz steidsahs un steigdamees pahrssteidsahs.

**Inga.** Tew leelahs taisniba buht. Nepahrsteigfimees wis, bet strahdasm apdohmigi, tad warrestim drohschi strahdaht.

**Tihrams.** Drohschiba irr labba leeta, bet bailes arri wajaga, jo ar to tad lai plahnprahstinus sabaida.

**Inga.** Tew arweenu tiht johkotees.

**Tihrams.** Nu mannis pehz, es nejohkofschu wis, bet effi tu tad jo prahstigs.

**Inga.** Ar teui jaw newarr prahstigi farunnatees.

**Tihrams.** Ka mescha sau, ta atskann.

**Inga.** Ar fallameem wahredeem tu zauri netifft, jo tee irr pa wezzeem palittuschu; ja gribbi ko prahstigu teift, tad eewehro leetas paschas un falli drohschi sawu spreedumu.

**Tihrams.** Tew taisniba un katram peenahlahs taisnibu runnaht; bet ne wissu to drihft runnaht, kas irr taisniba un ne rats spehji taisnibu pazeest.

**Inga.** Ko tad lai darra?

**Tihrams.** Beeti kluffu, jo runnaht naw ikreis gudriba. Tahmneeks.

## Panessi apbehdinaschonn.

Kahds Trappeeschu ordena muhls bij gahjis weena deena netif taktu no klohtera pasteigatees. Te tam peepeschi peejahj kahds offizeeris un prassa, kursch zeffsch aifweddoht us tuwejo zeemu. Schis Trappeeschu muhls, kursch runnaht nedrihftsteja, rahdija fweeschineekam ar rohfu, kursch zeffsch us zeemu greechotees. Offizeeris eedusmojahs par tam, lehza no sirga un istuhla wezzu preesteri brangi. Bet winsch nu wais newarreja nelahda wihse seglods eekahpt, jo sirgs bij ittin ta duls palizzis, krahza, fweedsa un spahrwijahs. Muhls scho nomannijis, willahs no semmes augschä, nehma sirgu pee pawaddas un eelitta offizeera kahju kahpsli un to tit ilgi turreja, kamehr winsch sirgam usfehdahts un no turrenes aishjahja.

## Originaleem.

Kahds fazzija: „Es nedarru, lo zitti darra, Neds strahdaju muhs aishgahjuschu fentschu garrä.“  
Tas irr — ja winnu saprohtu:  
„Es esmu ners us saw'rohku.“

**I—gu. D—nas. jaunkundsei jaun gaddä.**

Kaut ka lehna wall'ra wehfsma  
Katra deen' Jums aissfreetu,  
Un ka rohfti — tit flaisa,  
Zuhfu laime seedetu.

W. G.

## Drufzinas.

Ko tew atnemt warr, naw pehz pateesibas taws. Tawa baggatiba lai irr — peettiziba; taws gohds — labbi tiklumi; tawa warra — luhgshana; tawa zerriba — debbesis un taws wifs, kas debbesis dsihwo.

Sirdsmeers irr wifsdahrgata pehrle, kas muhsu dsihwes zeffus ispuscho un muhsu pehdigo stundinu preezigu darra. Tas muhs pawaddihs zaur tumfcho fappu nemirftibas klajumds debbests.

Kas laimigs, warr arri zittus laimigus darriht; kas to darra, wairo sawu laimi.

W. G.

## Labdarrigs Kaufmannis.

Kahds kungs nobrauzja reis us Peterburgu. Schä tas eegahja tanni baggataka kaufmanna nammä; jo tam bij darrihchanas pehz ar to jafateel. Mehs jaw to sinnam, ta baggatam katurreis irr labbatas un flaisstakas istabas leetas un kambari, nekä nabbagam. Kad schis fweeschineeks nelahdas dahrgas mehbeles, neds arri tapezeeretes feenas tur ne-eeraudsija, tad winsch par tam brihtijahs un tam kaufmannim pascham par scho leetu prassija. Schis to eewebda kahda istaba, tur nabbaga familija dsihwoja un tad fazzija: „Nedsset nu paschi, waj naw labbati un nohtigati, kad es schohs labbat apgehrbu, nekä sawas nedsihwas feenas!“ —  
Th. Bg.

## Pufsnakti.

Wifs dufs jaw meega faldä  
Pehz deenas puhlina,  
Tit lehni bursgodama  
Teff uppe birgallä.

Un mehnefs bahlä feija  
Pahr laukeem ptawahm spihd,  
Es weenspats wiffä mahjä,  
Kas nomohdä wehl miht.

Gruhtumu, skumjas, preeku,  
Tohs driht eemidfinu,  
Tit weenu ween nespehju,  
Ta weena effi — Tu!

W. G.

## Kapeh; waktneeks negull?

**Wirfneeks.** Kalabbad faldats nedrihft karee laika us wakti shahwedams gulleht?

**Rekrutis.** Talabbad, ka tam wajaga nomohdä buht.

**Wirfneeks.** Labbi, bet kalabbad tam wajaga nomohdä buht?

**Rekrutis.** Talabbad, ka nedrihft gulleht. Gr.

## Wiffadi flitti.

Kad pats par kalpu fewi pataifees,  
Neweens Tew' neschehlohs, kad flitti ees,  
Bet kad par kungu fewi pazeltees,  
Tad attal kaudis us Tew' dufsmosees,  
Un paleezees Tu tahds, kahds effi bijis,  
Tad pasaul' tefts: „Tas naw nekur aistizjis.“

W. G.

Utbildedams redaktehrs A. Leitan.

No zensures atwehlehts. Rihgä, 5. April 1874.